

Tiedote hyvinvointialueille

Kuntoutusohjaajat ry:n kannanotto kuntoutuksen ohjaaja (AMK) koulutuksen käyneiden työllistymismahdollisuuksien edistämiseksi

Kuntoutusohjaajat ry:lle on tullut yhteydenottoja rekrytoinneista. Kaikilla hyvinvointialueilla ei ole katsottu kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkinnon suorittaneita hakijoita kelpoisiksi avoinna oleviin koulutusta vastaaviin sosiaali- ja terveysalan tehtäviin. Työpaikkailmoituksissa on ollut pätevyysvaatimuksena sosiaali- tai terveydenhuollon laillistettu ammattihenkilö.

Hyvinvointialueiden sosiaalihuollon avoimissa työpaikkailmoituksissa ei ole välttämättä huomioitu kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkinnon suorittaneita, vaikka esimerkiksi sosiaaliohjaajan tai palveluohjaajan työtehtävät soveltuvat hyvin tämän tutkinnon suorittaneille. Rekrytoinnissa pätevyysvaatimuksina on voitu mainita sosiaalihuollon muut laillistetut ammattihenkilöt, mutta kuntoutuksen ohjaaja (AMK) on jäänyt pois ilmoituksesta. Hyvinvointialueen sosiaaliohjaajan toimeen / virkaan haettaessa kuntoutuksen ohjaaja täyttää toimen / viran kelpoisuusvaatimukset. Kuntoutuksen ohjaaja koulutuksen käyneellä on työhön soveltuva laaja osaaminen toimintakyvyn ja palvelutarpeen arvioinnista sekä kattava palvelujärjestelmäosaaminen.

Joidenkin hyvinvointialueiden terveydenhuoltoon sijoittuviin kuntoutusohjaajien työtehtäviin on vaadittu terveydenhuollon laillistetun ammattihenkilön pätevyys. Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) koulutuksen kautta saatu osaaminen täyttää terveydenhuollon kriteerit ja koulutuksen käyneellä on vahvaa erikoisosaamista kuntoutusohjaajan työtehtävään. Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkinnon suorittaneella on tietämys sairauden ja vamman erityispiirteiden vaikutuksista muuttuneeseen toimintakykyyn. Kuntoutusprosessin suunnittelu, ohjaus ja tuki, seuranta ja arviointi ovat vahvaa ammattiosaamista, jossa otetaan huomioon yksilöllinen kokonaistilanne. Kuntoutuksen ohjaaja tukee ja edistää kuntoutujan itsenäistä toimintakykyä, voimavaroja, muutostmotivaatiota ja arjen sujumista sekä varmistaa kuntoutujalle tarvittavat palvelut ja etuudet kuntoutumisprosessin ajan. Hyvinvointialueilla terveydenhuollon rekrytoinneissa ja työpaikkailmoituksien pätevyysvaatimuksissa tulisi huomioida kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkinnon suorittanut, kun haetaan ammattilaisista kuntoutusohjaajan työtehtävään. Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkinto on täsmäkoulutus kuntoutusohjaustyöhön ja toimintakyky osaamisen lisäksi ymmärrys kuntoutuksen palvelujärjestelmästä, etuuksista ja palveluista.

Kuntoutusohjaajat ry toivoo, että tämän tiedotteen myötä kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkinto tulisi tutummaksi hyvinvointialueilla. Sosiaali- ja terveydenhuollon kentällä tarvitaan koulutettujen ammattilaisten osaamista. Oikea ammattilainen oikealla paikalla varmistaa toiminnan vaikuttavuuden sekä inhimillisen ja taloudellisen hyödyn. Teemme mielellämme yhteistyötä ja meihin voi olla yhteydessä, jos haluatte lisätietoja. Kuntoutusohjaajat ry:llä on Tehy ry:n kanssa yhteistyösopimus, joka mahdollistaa yhteistyön laajasti sosiaali- ja terveysalan kentällä tiedottamisessa sekä koulutuksen ja ammatin näkyvyyden lisäämisessä.

Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) ammattilaiset ovat päteviä työskentelemään hyvinvointialueilla sosiaali- ja terveydenhuollossa

Kuntoutusohjaajat ry esittää, että kuntoutuksen ohjaaja (AMK) -koulutuksesta valmistuneet huomioitaisiin nykyistä laaja-alaisemmin sosiaali- ja terveydenhuollon rekrytoinneissa hyvinvointialueilla.

Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) on ammattikorkeakoulututkinnon suorittanut kuntoutuksen sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden asiantuntija. Kuntoutuksen ohjauksen koulutus on yksi kuntoutusalan AMK-tasoisista koulutuksista, kuten esimerkiksi fysio- ja toimintaterapian koulutukset. Koulutusta järjestää Jyväskylässä JAMK, Porissa SAMK ja Espoossa Laurea -ammattikorkeakoulut. JAMK on käynnistänyt syksyllä 2025 satelliittikoulutusta yhteistyössä Rovaniemellä Lapin AMK kanssa. Olemme koonneet tiedotteeseen koulutuksen sisältöä ja kuntoutuksen ohjaaja (AMK) koulutuksen käyneen asiantuntijuutta ja ydinosaamista.

Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) koulutuksen (210 op) osaaminen jakautuu neljään pääsisältöön

Palvelujärjestelmän ja lainsäädännön osaaminen. Kuntoutuksen palvelujärjestelmä ja lainsäädäntö sisältävät sosiaali- ja terveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, Kelan, työllisyyspalvelujen, vakuutusyhtiöiden, vankeinrangaistusjärjestelmän ja kolmannen sektorin toimijoiden palvelujärjestelmän.

Toimintakyvyn arvioinnin osaaminen. Kuntoutuksen ohjaajan (AMK) tekemä arviointi perustuu ICF -viitekehykseen, jossa toimintakyky määräytyy henkilön terveydentilan sekä yksilö- ja ympäristötekijöiden vuorovaikutuksen tuloksena. Yksilöllisen arvioinnin perusteella selvitetään kuntoutuksen, etuuskien ja palveluiden sekä apuvälineiden ja asunnonmuutostöiden tarvetta.

Kuntoutuksen suunnittelun ja koordinoinnin osaaminen. Kuntoutuksen ohjaajan (AMK) rooli on asiakkaan kuntoutumisen tukeminen muuttuneessa elämäntilanteessa. Verkostotyön avulla asiakkaalle laaditaan toimiva ja tarkoituksenmukainen kuntoutus- ja palvelukokonaisuus huomioiden asiakkaan toimintaympäristö ja lähiyhteisö. Asiakkaan kuntoutumisen eteneminen varmistetaan seurannan avulla ja asiakkaalle laadittuja suunnitelmia ja tavoitteita muokataan tarpeen mukaan.

Ohjauksen osaaminen. Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) on yksilö-, ryhmä- ja palveluohjauksen ammattilainen. Palveluohjauksen osaaminen perustuu näyttöön perustuvan case manageroinnin osaamiseen.

Kuntoutuksen ohjaaja AMK ydinosaamiset

Monialaisen kuntoutuksen, palvelujärjestelmän ja ohjaustyön asiantuntija



Kuntoutusohjaus on lakisääteistä

Kuntoutusohjaus perustuu Terveystieteiden laiksi (1326/2021, 29§); Terveystieteilain mukaan kuntoutusohjaus on osa sairauteen tai vammaan liittyvää lääkinällistä kuntoutusta, jonka tarkoitus on kuntoutujan fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen toimintakyvyn edistäminen ja tukeminen.

Kuntoutusohjaus perustuu Sosiaalihuoltolakiin (1301/2014, 17§); Sosiaalihuoltolaissa kuntoutusohjaus on osa sosiaalista kuntoutusta, jonka tarkoituksena on tarjota tukea sosiaalisen toimintakyvyn vahvistamiseksi, syrjäytymisen torjumiseksi ja osallisuuden edistämiseksi.

Laissa ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012, 3a§) määritellään, että kuntoutusohjaajat ovat yksi iäkkäiden henkilöiden tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa välittömään asiakastyöhön osallistuvista työntekijöistä.

Uuden vammaispalvelulain mukaan (Vammaispalvelulaki 675/2023, 7§ ja 8§) kuntoutusohjausta voidaan järjestää valmennuksena vammaisen henkilön toimintakyvyn, toimintaympäristön tai perhetilanteen muuttuessa taikka muissa vastaavissa elämän muutostilanteissa.

Laillistettu ammattihenkilö

Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkinnon suorittaneet ovat sosiaali- ja terveysalan ammattilaisia, jotka ovat sosiaalihuollon laillistettuja ammattihenkilöitä, kuten geronomi (AMK) ja sosionomi (AMK). Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20150817> sekä Valvira: <https://www.valvira.fi/sosiaalihuolto/sosiaalihuollon-ammattioikeudet> **Kuntoutusohjaajat ry ja Tehy ry tekevät yhteistyötä STM:n kanssa, jotta sosiaali- ja terveysalan ammattilaisina kuntoutuksen ohjaaja (AMK) olisi jatkossa myös terveydenhuollon laillistettu ammattihenkilö.**

Kuntoutuksen ohjaaja sosiaali- ja terveydenhuollossa asiantuntijatehtävissä

Terveydenhuollon puolella kuntoutuksen ohjaajat työskentelevät usein kuntoutusohjaaja -nimikkeellä. Kuntoutusohjaus on vakiintunutta toimintaa terveydenhuollon palveluissa. Erikoissairaanhoidossa ja perusterveydenhuollossa kuntoutusohjaaja toimii vastuuhenkilönä ja koordinaattorina eri palvelukokonaisuuksien hallitsemisessa. Kuntoutusohjauksessa korostuvat ohjaus, neuvonta ja tuki asiakkaan siirtymä- ja nivelvaiheissa. Kuntoutusohjaaja jalkautuu asiakkaan toimintaympäristöön tukemaan asiakkaan toiminta-, työ- ja opiskelukykyä sekä itsenäistä ja toimivaa arkea. Kuntoutusohjaukseen kuuluu apuväline- ja asunnonmuutostyötarpeiden arviointi, prosessien käynnistäminen ja seuranta sekä kuntoutuksen suunnittelu ja moniammatillinen yhteistyö perusterveyden- ja sosiaalihuollon, vammaispalvelun, varhaiskasvatuksen ja opetustoimen sekä järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa.

Kuntoutuksen ohjaajat työskentelevät sosiaalihuollossa palveluohjaajina / sosiaaliohjaajina / kuntoutusohjaajina / palvelukoordinaattoreina ja lisäksi vammaispalveluissa. Kuntoutuksen ohjaaja AMK -tutkinnon suorittaneet voivat tilapäisesti toimia tietyissä tilanteissa sosiaalityöntekijän tehtävissä.

<https://valvira.fi/ammattioikeudet/tilapainen-tyoskentely-sosiaalihuollossa>

Työllistyminen eri tehtävänimikkeillä

Uraseurantakyselyn (2024) mukaan kuntoutuksen ohjauksen (AMK) -tutkinnolla valmistuneilla oli käytännössä yhteensä yli 65 erilaista tehtävänimikettä. Tehtävänimikkeitä olivat kuntoutuksen ohjaajan lisäksi mm. ohjaaja, kuntoutusohjaaja, kuntoutusasiantuntija, kuntoutusyhdyshenkilö, kuntoutussuunnittelija, asiakasohjaaja, palveluohjaaja, työkykyvalmentaja, koordinaattori, uravalmentaja, ammatillinen kuntoutusohjaaja, OMA-valmentaja, sosiaaliohjaaja ja asiantuntija. Tulevaisuudessa tavoite nimikkeiden yhdenmukaistamiseen. Kuntoutuksen ohjaajia työskentelee terveydenhuollossa, sosiaalihuollossa, työllisyyspalveluissa, vakuutusyhtiöissä, yksityisillä kuntoutuspalvelujen tuottajilla ja järjestöissä. Kuntoutuksen ohjaajia tarvitaan sosiaali- ja terveyskeskusten kuntoutuspalveluiden koordinointi- ja ohjaustehtäviin sekä työ- ja toimintakyvyn tukeen liittyvään kuntoutuksen suunnitteluun ja ohjaukseen.

Työelämäyhteistyö ammattikorkeakoulujen kanssa

Yhdistys tekee työelämäyhteistyötä kuntoutuksen ohjaaja (AMK) koulutusta järjestävien tahojen kanssa. Olemme saaneet yhteydenottoja siitä, että käytännön kentällä ei ole riittävästi tietoa koulutuksesta ja opiskelijat eivät ole päässeet työharjoittelujaksoille kaikkien hyvinvointialueiden sosiaali- tai terveydenhuoltoon. Yhdistys suosittelee lämpimästi avaamaan työharjoittelupaikkoja kuntoutuksen ohjaaja (AMK) -opiskelijoille. Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkinnon sisältöön voi tutustua esimerkiksi JAMK:in opetussuunnitelman kautta, jossa näkyy koulutuksen laajuus ja monipuolisuus:

<https://opetussuunnitelmat.peppi.jamk.fi/48/fi/63/5262/1305>

Yhteistyöterveisin Kuntoutusohjaajat ry hallituksen puolesta

Jaana Ylitalo
puheenjohtaja
Kuntoutusohjaajat ry
p. 040 675 6626
kuntoutusohjaajat@gmail.com